

Vesistötalkkaritoimintaa halutaan levittää laajasti Vantaanjoen alueen kuntiin

Kerava sai ensimmäiset vesistötalkkarinsa

Kuntaorganisaatiossa vesistöt ja erityisesti niiden kunnossapito eivät ole oikein kenenkään vastuulla. Vesistötalkkareiden palkkaus ratkaisee ongelman, sillä he tekevät työtä, joka jäisi muuten tekemättä.

Vesistötalkkaritoiminnan tavoitteena on parantaa kunnan vesistöjen tilaa. Eri kunnilla on erilaisia vesistöalueita, joten vesistötalkkarin työtehtävät voivat liittyä esimerkiksi puroihin, jokiin, järviin tai lampiin. Vesistötalkkarin nimike taipuu moneksi, kuten joki- tai purotalkkariksi.

Vantaan kaupungilla on ollut vuodesta 2016 lähtien kesätoissa kaksi purotalkkaria. Purotalkkarit ovat ympäristöalan opiskelijoita, jotka ovat saaneet oman alan kesätyöpaikan ja samalla arvokasta kokemusta myöhempää työuraansa varten. Vantaalla purotalkkareiden työkohteet sijaitsevat kaupungin maa- ja vesialueilla, mikä helpottaa huomattavasti kunnossu-toimien toteuttamista. Maaseutumaisemmissa kunnissa, joissa vesi- ja ranta-alueiden omistus on pääosin yksityistä, lupien hakeminen ja toimien toteuttaminen on vaikeampaa.

Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksessä (VHVSY) toimiva Vantaanjoki-neuvottelukunta on painokkaasti pyrkinyt laajentamaan Vantaan kaupungin esimerkillistä purotalkkaritoimintaa vesistöalueen muihinkin kuntiin. Toimintaa on pyritty levittämään vesistötalkkari-nimikkeellä siten, että kunta voi itse päättää tuleeko talkkareista esimerkiksi vesistö-, puro- vai järvitalkkareita.

VHVSY:ssä ovat toimineet Vantaanjoen valuma-alueen omat jokitalkkarit vuodesta 2014 alkaen. He tarjoutuivat antamaan kunnille apua toiminnan käynnistämisessä ja vesistötalkkarien perehdyttämisessä maastotöihin, koska kunnista ei välttämättä löydy valmiiksi alan osaajia. Toiminta onkin markkinoinnin myötä laajentunut vuonna 2025, kun Keravan kaupunki palkkasi kesätöihin kaksi alan opiskelijaa vesistötalkkareiksi.

VHVSY:n jokitalkkarit saattoivat kesällä 2024 inventoimaan Keravan puroja, mikä antoi ajankohtaista tietoa Keravan pienvesistä. Inventoinnin tuloksia päästiin esittelemään Keravan kaupungin työntekijöille yhdistyksen hanketoiminnan kokouksissa ja maastoretkellä, jolloin osoitettiin, miten paikallista virtavesiluontoa ja sen lähivirkistysarvoja voitaisiin helposti kehittää pienillä kunnostustoimilla. Lisäksi Keravan kaupungin vuonna 2024 järjestämän kestäväan rakentamiseen ja elämiseen keskittyneen festivaalin (URF2024) py-säköintimaksuilla haluttiin kompensoida tapahtumaan liittyvän liikenteen päästöjä toteuttamalla paikallinen ympäristöteko.

VHVSY:een otettiin asian tiimoilta yhteyttä ja kaupungille esitettiin paikalliseksi teoksi vesistötalkkaria. Keravalla kaupungin työntekijät keskustelivat asiasta kunta-päättäjien kanssa ja niin lopulta Keravalle saatiin palkattua omat vesistötalkkarit.

Vantaalla purotalkkarikonseptin avulla on onnistuttu nostamaan paikallisten pienvesistöjen arvostusta, ja toiminta on synnyttänyt yhteisöllisyyttä ja halua vaalia vesistöjen luontoarvoja. Nyt Keravalla saatiin näkyvyyttä paikallisille pienvesistöille

ja luontoarvoille, jotka eivät olleet paikakuntalaisille välttämättä kovin tuttuja. Keravalla näkyvin vesistö on ehdottomasti Keravanjoki, mutta sen pienemmät sivu-uomat ja muut pienvedet ovat paljon huomaamattomampia.

Palaute kuntalaisilta ja kaupungilta on ollut erittäin positiivista, vaikka toiminta on herättänyt toki vähän ihmetystäkin. Kun kaupunki on kertonut vesistötalkkari-en työn konkreettisista hedelmistä, myös kuntalaiset ovat havahtuneet pienvesien

>>>

olemassaoloon ja niiden luontoarvoihin. Vesistötalkkarit ovat olleet esillä myös paikallisessa mediassa, muun muassa Keski-Uusimaassa.

Kesän jälkeen Keski-Uudenmaan kunnille järjestettiin tilaisuus, jossa Keravan vesistötalkkarit kertoivat kesän kokemuksistaan, heidän esihenkilönsä selvitti palkkausta ja työjakoa, ja aikaa oli varattu myös keskustelulle ja kysymyksille. Usea Vantaanjoen alueen kunta on ollut kiinnostunut vastaavasta toiminnasta. VHVSY:ssä toivotaan, että Vantaan ja Keravan menestyksenkäiden esimerkkien myötä toiminta laajenee lähivuosina muuallekin.

Kuntiin palkattavat vesistötalkkarit työskentelevät itsenäisesti työparina. Talkkaritoimintaa on toteutettu Vantaalla ja Keravalla eri kuntasektoreiden yhteistyönä niin, että palkkakustannukset voidaan jakaa eri sektoreille. Kahdelle työntekijälle vuosittainen palkkakustannus työnantajan sivukuluineen on noin 15 000 €, mihin sisältyvät myös työvaatteet, varusteet ja muut materiaalit. Myös useampi pienempi kunta voisi palkata yhteiset vesistötalkkarit ja jakaa kustannukset. VHVSY:n rooli on tukea kuntaa töiden suunnittelussa ja koordinoinnissa sekä perehdyttää kesätyöntekijät toimialueensa vesistöihin ja maastotyöskentelelyn. Hyviä yhteistyökumppaneita ovat kunnan alueella toimivat luonnonsuojeluyhdistykset. Paikallisilta aktiiveilta saa arvokasta tietoa lähiluonnon nykytilasta ja ongelmakohteista. Myös yritykset ja vesilaitokset voidaan ottaa mukaan toimintaan, sillä ne voivat kompensoida jätevesipäästöjään tai muita aiheuttamia ympäristöhaittoja rahoittamalla vesistötalkkaritoimintaa. Vesistötalkkareita tarvitaan varmasti myös muualle kuin Vantaanjoelle roskaantumista ja vieraslajeja torjumaan. Vesiensojeluyhdistykset ympäri Suomen voivat edistää asiaa.

Lisää tietoa vesistötalkkari-konseptista saat VHVSY:n nettisivuilta tai ottamalla meihin yhteyttä!

*Vesistötalkkari Reetta Lehto ja
ympäristöasiantuntija Asko
Särkelä, Vantaanjoen ja
Helsingin seudun
vesiensuojeluyhdistys ry*